

Pár heftů
k špizuňkovému kolečku

Storka gracny

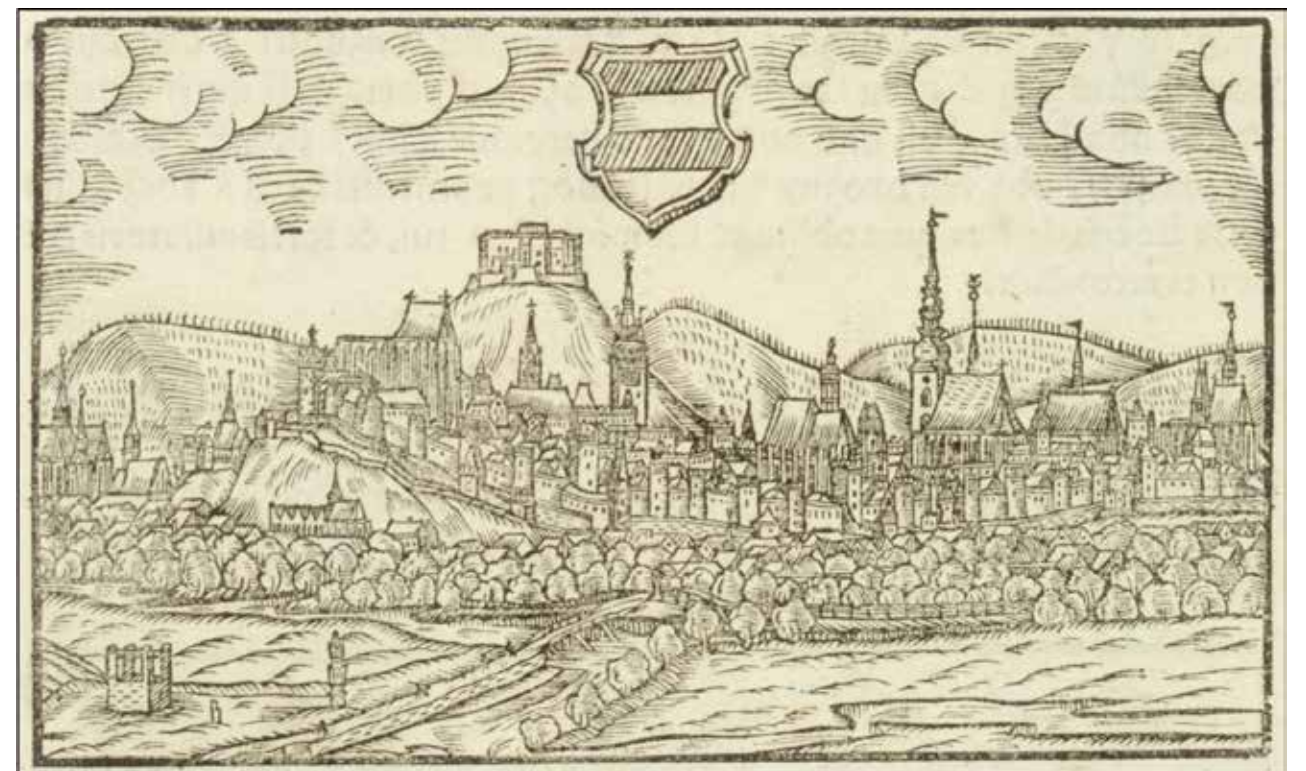
M
MΣ

Brniskové Muzál

Gracna Špilas

Zdarec debrecínky, zdarec kalósci!

Su v těžkym radovancu, že dosmykoval takové štykl sajtny, keré háže intéres vo Národní kultúrní památku, gracnu a festunk Špilas, domášov Múzea Brniska. Špilas, nebo taky Špéna je bez debat už víc jak sedum kilojárů dominantó Štatlu a symbol fýrovskýho heršaftu a plebálskyho trpizónu. Za tu časůvku byl nekolikrát přestavěné a přeštelované. Tak nastražte ovary a já vám vo jeho históryji neco šplíchnu.

Néoltovjější bildna Brniska a Špilasu. Žany Wilenberg.
Brynci. Čuz z jihovýchodní sajtny.
1593. Bildna z bichle Bartoloměja Paprockéch z Hlohol,
Špígl betálnýho markrabství moravskyho.

Krapet vodkopané grunt středojárový gracny - válcový turmy.

Komplem sfachčená bildna Jošta Lucemburskýho, keró můžete zblíknót na výstavce „OD GRACNY K FESTUNGU“.

i Eště víc vo Joštovi Lucemburskym a néoltovjěších storkách Špilasu můžete nasrknót na výstavce „OD GRACNY K FESTUNGU“.

KINGÁLSKÁ GRACNA

Kde uplacírujete gracnu, když scete zatnót tipec divočákům, keří by si Štatl nérači zhaftli pod sebe? Jasnačka - na névyšší bergl!

A taky že ju tadyk už víc než sedum kileček járu máme! První našrajbčená hláška vo Špilasu je totiž z járu dvanáct kol, sedum pětěk a sedum kósků, kdy kingál Přemek Ořas Dvojka nechal gracnovó kaplu sponzorovat svatymu Žankovi Křitelovi a hodil ju na hrb dóbravnickymu proboštovi Jindrovi. Kde byla ta kapla pichnutá ale

nekóříme natuty.

Jařinu nato si na Špěně daly scuka herfónský věšky z českýho kingálství, kde sice Přema pauzíroval, ale byl to pře kvichtové hochnóbl haldamáš.

No, a z rokenrolu dvanáct kol, sedum pětěk a devítka je léstro, kde je v premiéře tentok brniskové hrbek pomenované Špilberk a podlevá ně se tak hoká celý gracně. Jakó fasádu v tý časůvce měla, vám šplíchnu pozděš.

Petřan Vavrečka, Alda Navrátil. Špilas jako domášovská gracna moravských markrabských ve 14.kilojáru. Špiz od severovýchodu. 2017.

VIGVAM MORAVSKÉCH MARKRABAT

Ve čtrnáctym a ze startu patnáctyho kilojáru béval Špilas hlavní vigvam moravských markrabských lucemburských věšek.

Z tech echt celebrit třeba mladší brácha Kódla Čtyřky - Žanek Jindra, ale v první lajně jeho synátor Jošt Lucemburské (Moravské), keré na Špilasu kempoval až do járu čtrnáct kol a jedenáct, kdy to na hródě vodpískal a valil za brablókama. Abyste to kóřili - Jošt, to béval těžké frajer, poněváč měl na navštivenkách Kingál Římské.

Jak ale lucemburská markrabská haluz v rokenrolu 14 kol a 11 kósků komplet za-

grebla, začl Špilas fungovat jako festunk pro vojcle. Pod palcem ju měli purkrabští borci a hrnulo to tak durch husitskéma mlatama, až do časůvky, co si začli měřit bicáky kingál Jura Poděbradské a feferónské kingál Matáš (Korvín) Huňady.

Ty další járy to valilo z kopca - špenáti aji věšky z tama pomaly brali zpátečku, oběživo do baráku taky nesypali a v járu patnáct kol šede gracnu komplet kaufnul Štatl. Staral se o ňu štatlovské ingóst a kempovala tadyk krpatá partyja vojclů. Špěna valila tak cugrunt, že v járu patnáct kol sedum pětěk a osma skorem sfajrovala.

Hijeronimus Benno Bajer, Žanek Jorg Cajzr. Švédálské belágrunk Štatlu. 1645-1646, Štakl. Origoš je vylepené v expozičce Brnisko na Špilasu.

Logo Džordža Kuby Ogilvyho na kvichtovém hofplace na Špéně.

ZEMSKÉ FESTUNK

Hustý jařiny předéchal Špilas v časůvce Třipětkojárový mixny. Poněváč se nekerý moravský věšky přiheftly k cajzlovském rebelském válům, valili nekeři pasři do tepláků právě semka a za to nakonec, rok po mlatě na Bílendě keró tak betálně gómete vod Fanóša Kocóra, zrekvíroval kingál Ferda Dvojka Habsburské štatla-řům celé Špilas.

Pár jařin nato kópila gracna těžké záhul, ale aji když už byla lagricová, tak si na ní v letě šesnác kol pětaštyrcet Švédáli vylámali kelcny. Tři metry to bylo holaj duša, peklo horí, ale sajtna, kerý fýroval Kubula Džordž Ogilvy, se hecla a Tors-tenzón chcačky nechcačky musel sbalit kramle.

Šak taky potym kajzrovi docvaklo, jak je Špéna důležitá a začl do ní sypat krupicu. Ale to nebyl sem tam nějaké grécar, ale fest zabral špónu. Celé další kilojár špachtloni makali jak otekli, aby z gracny podlevá not frantíkovskýho inžinýra Derošpéna sfachčili óbrkvicht barok-ní festunk. Ve čtyřpětkových jařinách osumnáctýho kilojáru vyrépli ve dvóch bočmen gajblech kazematy, do kerých za Chosého Dvojky lifrovali névěčší sígry. V půlce osumnáctýho kilojardy taky na Špilasu (né teda v kazematech, ale v barclu v zadním gajblu) dodéchal aji plukas Feryna Trenk.

A aby to bylo ještě zajímavější, tak kroměvá echt dacanů, keři to měli věčinó do lajfkovýho finyšu, semka naváželi aji borce, keři kópili flastr za politický vály, třeba tech patnác uherských jakobínů aji s Ferencem Kazincym. (Mezi nama - nédřív mu za ty jakobínský štingry měla valit šiška dolů, ale nakonec z toho bylo akorát šest jářů v kameňu a pak ještě tři pětky jařin volnoběžka na Slovači, než zakalil na choleru. A to mu ještě valily tantijémy z bichlí, kerý naškrábnul.) Ale vo nějaký rekreačce, jak asi gómete, nemohl bét hantec a až teprv když Nap-pec Bonapart písknul v járu osumnác kol a devítka befél, aby vojcli zasypali studňu, zplanýrovali zbrojnicu na nádvoří a rozbaróchali bastyjóny, byl s festunkem šlus.

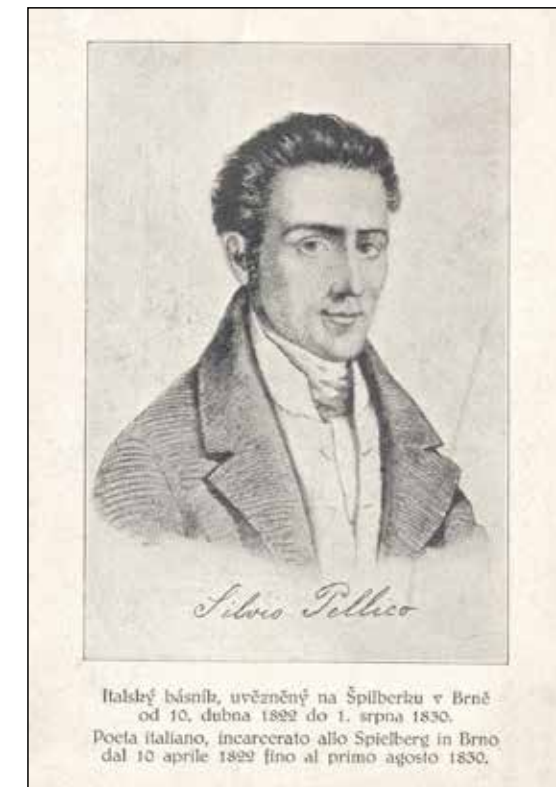
Eště víc vo peckovačce Štatlařů a Švédálů nasrknete ve špizuňkovém kolcu **BASTION-FESTUNK**.

Eště víc vo kleknservisu na Špilasu nasrknete ve špizuňkovém kolcu **KAZEMATY-ŠUTROTECHNA**.

KRIMOŠ NÁRODŮ

Když v rokenrolu osumnást kol a dvě pětky Špěnu dostal curyk do paprčí civilní ansámbl, začla gracna fungovat jako klasické kleknservis. Mezi prvnima kópili kartágo ze startu dvópětkových jařin devatenástýho kilojáru talijánští karbonáři. Asik néznáměší basmen z nich byl básník Silvijo Pelliko, keré na bichli "Moje kameně" taky nejakó tu krupicu nalópal. Ale asik névíc muklů na Špilasu bylo v té časůvce z Pšonska, poněvác jich asik dvě kilča v járu osumnást a šestaštyrcet v Krakově zvedalo glocnu proti Habsburském cufil. A tradičně - jeden z nich, Henryk Bogdaňské našrajbčil vo tym, jak krótil machl na Špilasu, bichlu. Eště před tym, než Franta Pepa Jednička v járu osumnást kol pětapade šutrotechnu zabremčil, házel v jedné lochcimře domovinu aji známé krimoš Venoš Babinské.

Silvijo Pelliko. Čumkarta z dvópětkových jařin minulýho kilojáru.

Špilas v časůvce zamachlungu Silvija Pellika. J.V.Rein. Čučka z Francplacu na Špěnu. Mezi jařinama 182-1850 (Moravská bichlotéka).

Eště víc vo kleknservisu na Špilasu nasrknete na výstavce **„ŠPILAS-KRIMOŠ NÁRODŮ“**.

Špéna jako kasíno rakósko-uherškého špenátskýho mančaftu. Pepek Kuncfeld. Špilas. Čučka na východní gracnové flank. 1907.

Špilas jako kasíno skopčáckýho Wérmachtu. Herbert Orth (?). Špéna. Čučka na východní gracnové flank. Baj voko jár 1941.

Špilas je vod járu 1960 domášovským tymplem Muzálu Brniska. Čumkarta z šestipětkových jářin 20-kilojáru.

KASÍNO NEKOLIKA ŠPENÁTSKÉCH SAJTEN

V dalším kilojáru se na Špilas znova nakvartýrovali vojci. Až do šedesátýho fungoval jako kasíno pro půl štógru zelenýho mančaftu, nédřív rakósko-uherškýho, potym československýho, skopčáckýho a po druhý plackový mlatě zas domášovskýho. V járu osumnást kol a dvašede Špénu lapl na hrb štatl s tym, že na tym hanku kolem ně zmógluje veřejné park a chvilec potym mohl plebs aji hodit auglu do kazemat a na

čučturmy. No, a tak tady už vod járu osumnást kol a osum pěték valí nejoltovější non-stop komentovaný exkurze v Brnisku. Durch první, ale hlavně na startu druhý plackový mixny fachčil Špilas zaséc jako kameň a aby měl Wérmacht auglové výtěr pro hřbety, tak ho Skopčáci v jednaštyřcátým vytunili podle vá barbarosovskýho rajtrovskýho mustru, jak de eště dneska zblíknót.

MÚZEUM BRNISKA A NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA

Eště patnást jařin po druhý hródový mlatě kempovali na Špilasu špenáti, od šedesátýho rokenrolu tadyk má domášovské tympl Múzeum Brniska, kerý na gracně uplacírovalo ausgerechnet v ten moment, kdy se stala národní kulturní památkó, své první výstavku. To bylo v járu devatenást kol a dvašede.

Vod tý časůvky na gracně taky fachčili špachtloni jak otekli, v první lajně proto,

aby to muzál měl betálně vyladěný, ale taky proto, aby ty skopčácký předělávky z druhý hródový mlaty valily pali.

Další generálka na Špéně frčela vod osumdesátých jařin, předposlední štykl dokósli ve dvacátým a vod tehdá de nasmykovat aji do bévalýho vasrdepa ve východním bastyjónu, kam pichli expozičku "Kirchna grymlu".

1. MOST

Tak, koňadry a borci, zapichli sme to na mostě, keré dělnasi ubóchli v osumnástym kilojáru, když Špilas čenžovali na barokní festunk. Tehdá byla totiž zbrojnica uplacírovaná na nádvoří a ty kanóny z ně museli knechti nejak dotlačit na šance a curyk. V té časůvce taky zmóglovali aji koplín, keré je od vás levingr ① a kde kempoval fýra festungu. Ve středojáru tadyk béval parkán s vandnó. Z tech jařin je tadyk dodneška grymlové šískamlík ②. Za druhý hródový mlaty byly cimry převekslované na bufáč pro frajtry a silbrový generály. V šestipětkových járech z gáblcimry podlevá not Kamila Fuchsových sfachčili reštyku a vajništúbu národního podniku Interhotel Brnisko.

Přilepené koplín ③ pravobok vod vás, partyjo, solviňáci zmóglovali v osumnástym kilojáru a kéroval v něm feldkurát. Most je postavené na fleku, kde béval dřívájec origoš holcnové padací mostál s kladkama, kerý de zčóhnót ve fórhauzu. Ty semka pichli Skopčáci při té perestrojce ve čtyřpětkových jařinách, aby měl Špilas eště víc středověkó fazónu. Tehdá taky nad futra uplacírovali aji vápencový logo ④ ze startu osumnástýho kilojáru, kerý mělo znamenat heftunk Cajzlova a Moravy pod Habsburskéma herfónama. Je na něm rakóské orel dvóglocňák s žezlem a mečem v pařátech, mezi perutěma má znaky Čech (lvisko) a Moravy (orlicu).

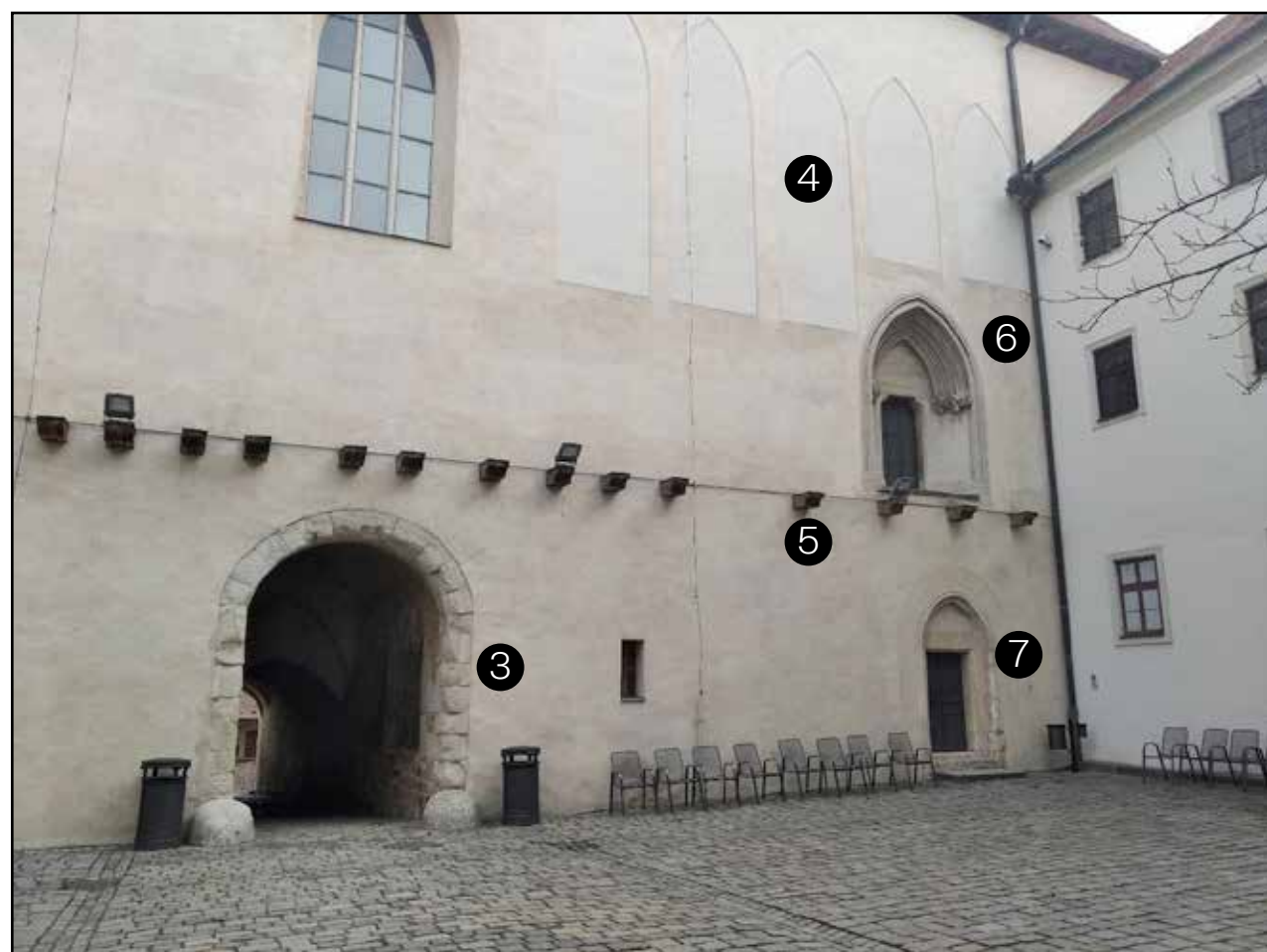
2. HLAVNÍ GRACNOVÁ FORTNA

Pochodém v chod a valíme durch hlavní fortνό. Sfachčená je ve středočasůvce a pozděš ju imrvére vyladovali. Fasádu, na keró hážete auglu kópila ve čtyřpětkových jařinách minulýho kilojáru. Levingston vod vás só takzvaný SEDILE ⑤ ze třináctýho kilojáru. To néni zamachlované fenstr, to

béval flek, kde házeli rauchpauzu vojcli. Só ufachčený z krinojdního vápenca, keré se z hródy répe na Stránský skale a z kerýho děčka ve Štatlu móglovaly barcle už vod časůvky, kdy Jošt Moravské eště tahal gumovýho kačera. A taky že ten šutr eště na gracně zčóhnete!

Rakóské kajzrovské orel na průčelí hlavní gracnový fortny.

3. KRPATÉ HOFPLAC

Ted'ka, velemilená partyjo, hážeme stojku na krpacym placu, středojáróvá gracna měla akorát jeden kvichtové hofplac, obdelník skorem kilo metrů krát pade, přístupné z vobó stran. Vod východu (vod štatlu) ho chránila betálná hranatá turma ❶, takzvané donžon, v kerým se dalo aji vegetit, ze západní sajtny turma válcová, keró si ale musite domyslet, poněvác už

valila do dža. Ve východním štyklu gracny, kam taky zaplujem, se nésplíš vónčilo a hrnuly se tam repre vály, západní kusanec fachčil jako hospodárka. Takzvaný střední křídlo ❷, kerý de zčóhnót za mnó, sfachčili v třípětkových jařínách devatenástýho kilojáru, poněvác, když byly zašpérovány kazematy, museli mukly nekam nafulit. Takže další patro pro árest.

4. VÝCHODNÍ FLANK

Východní flank Špilasu je to jediný, co z origoš gotický gracny zbylo. Na dalších flečmenech z ně zvestala akorát obvodová vandna. Za to, jakó má dneska východní flank fazónu muže památkové refreš z rokenrolu dva litry. Interezantlich je v první lajně gotické forhaus ❸. Když zapichnete xenony pravoslav nahoře vod forhauzu, zčóhnete že to není narychtovaná hokna pro špachtloně a kango, na tom fleku bývaly fenstry ❹. A ty holcnový trámy ❺

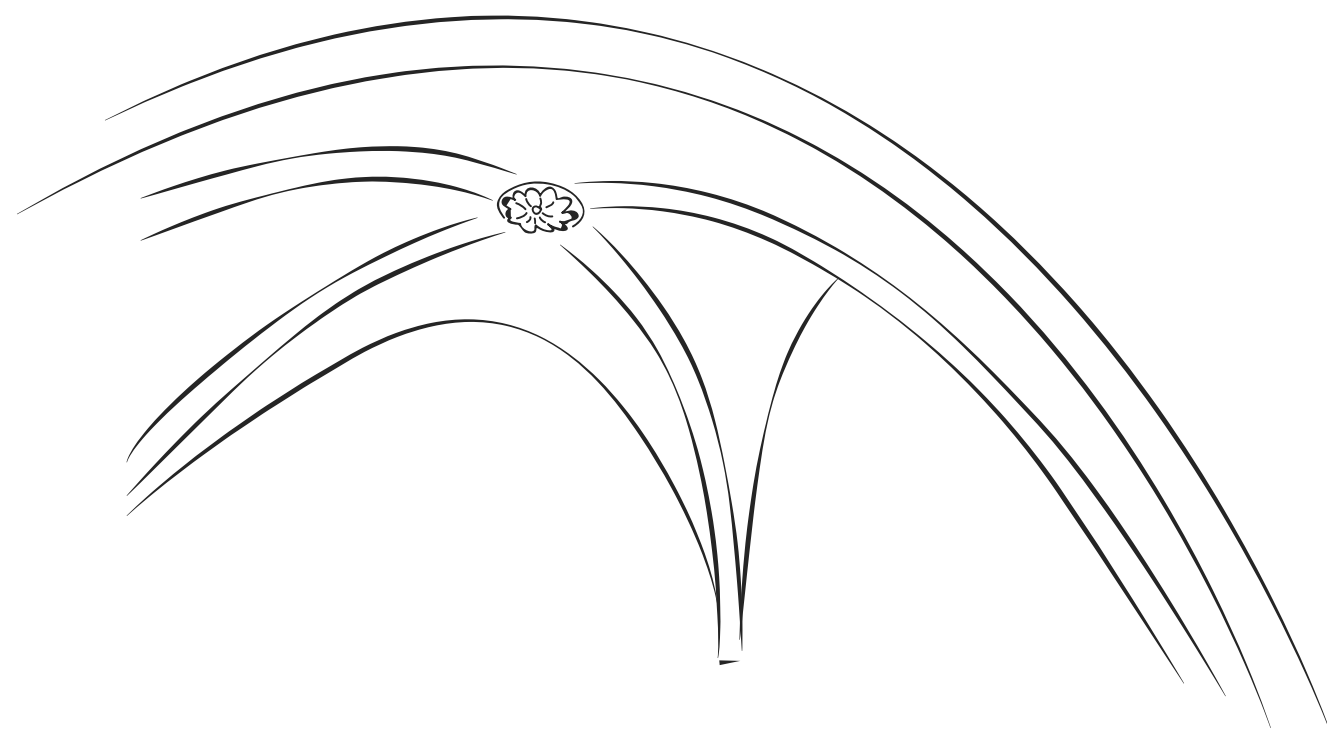
zaséc vokazujó, kde bývala pavlač, z kerý se betálným portálem (znova z krinojidního vápenca) ❻ vplulo do gracnový hóchšpica repre cimry. Tema napůl odhalenéma futrama ❼ se smykovalo do gotický haluzny, kam za chvilec taky naklapeme, a v keré štatlařské muzál semo tamo fachčí krátkodobý výstavky. Vtruknem tam lomeným ústupkovým portálem (to je památkářské hantec) keré je z té pravingston (jižní) půlky origo, zbytek je domachlované novodur.

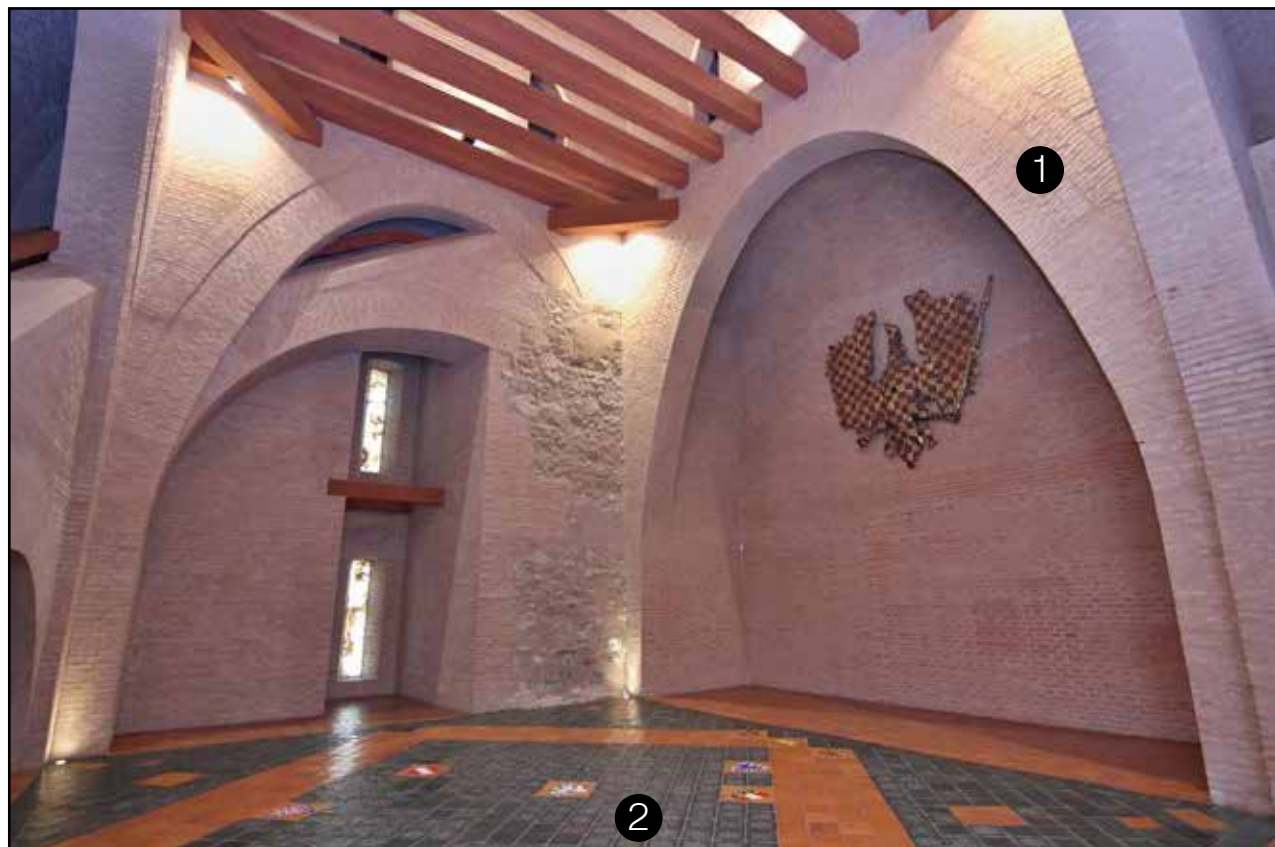

5. GOTICKÁ HALUZNA

(Takzvaná) gotická haluzna je jedním z nejoltovějších štyklů gracny a aji dneska má sténó fasádu jako kdysivá. Komplet tympl byl zmáknuté někdy v půlce třinástýho kilojáru, když teprvá Špilas stavěli. Jak ševelijó památkářský véšky: haluzna je dvojité arkádó se středním nosným pilířem rozparglovaná na dva štykle. V hlavním štoně zblíknót origo křížová žebrová klenbu ❶, zakončenó svorníkama ❷, kerý só vyšperkovaný relijéfama vajnoš révy a dubovéma lupeňama. Před nama só novodobý niky ❸ (to só ty lochny ve zdi), kde asik bévaly grymlový sicny. Jaké kštelt fenstry měly si můžete promítnót podle vá plnýho parapetu a prošajněných mramorových

desek. Na fusbódně só repliky dlaždiček, do cimry se dneska smykuje jako kdysivá, gotickým portálem. Vo tym, k čemu to tadyk bévalo víme kulovku, ale nekerý pálený glocny gómó, že to bévala kapla pro gracnové mančaft. Když bévala Špéna v osumnástým kilojáru barokním festungem (a když si to tady krótil Ferenc fon Trenk), bévala tadyk kuchča pro vojcle a jako kantýna to fachčilo až do startu dvópětkovýho kilojáru. Vod osmadvacátýho do devětatřicátýho járu tadyk bévala pichlá expozička Muzea odboja (legijonářský múzeum).

Kraňsko

Korutany

Štajr

Rakósy

Morava

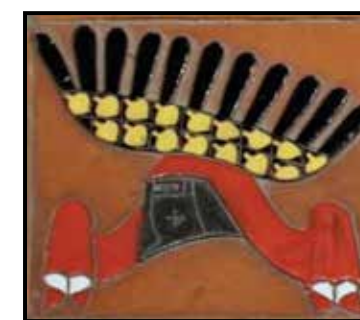

Cajsko

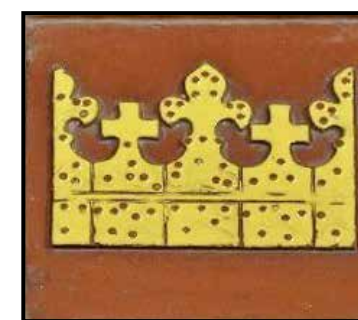
6. HRANATÁ VĚŽ

Ve středojárových rokenrolech na hranatý věži fest frčelo. Vobdélíková stavba třinást krát štrnást aufpasovala vjezdovú východní fortu do gracny a poněváč rozbombardýrovat ty festovní vandny byla těžce pasová hokna, bévala to sichrůvka pro poslední várku ještě nezpeckovaných borců. Ze staru měla turma nekolik pater a skorem žádný fenstry, takže ste z teho mohli klidánko lapnót chmurku, ale poněváč tadyk nevalilo vo žádné stavařské auglové výtěr, bylo to olt. Když barokní véšky házely přemysla, co s hranatú turmú s festovníma vandnama sfachčít, nemohlo to finišovat jináč, než jako kamrlíky pro špenátský mukly. Sténak to bévalo aji v devětatřicátým a štyrcátým járu, kdy gracně šéfoval Wermacht a gesta-po. Do ajnclíků v turmě lifrovali Skopčáci pasry, kerý drželi na sólovku vod druhých muklů.

Při remontýrovce východního flanku gracny v jařínách devětadevade a dva litry padl befél aspoň trochec nacóvat k origoš funkci turmy, barokní bódny valily do kopru, aby sajtna na ten betálné tympl čučela s vovdevřenó čuňó. Aby to drželo fest dokopy, dodělali špachtloni k temu středojárovýmu zdivu interezantlich vál z cihlisek ①, keré má podobnó ranu jak Áčko na Vystecu. Vevnitřku věže to vypadá jak ve špica zamachl klenotnici a proto tam štatlařské muzál semo tamo upichne jó důležitý cajky. Na bódně je hrklý mapisko českýho kingálství a dalších flečmenů, kerým fýroval Přemek Ořas Dvojka ②. Horajn só jeho fýrovský céchy, pak só voznačkováný tymple Kraňsko, Korutany, Štajr, Rakósy, Morava a Cajsko.

Kumštýřské štelunk symbolů časůvky bačování Přemy Ořasa Dvojky podleř erbovních herfónských cajků.

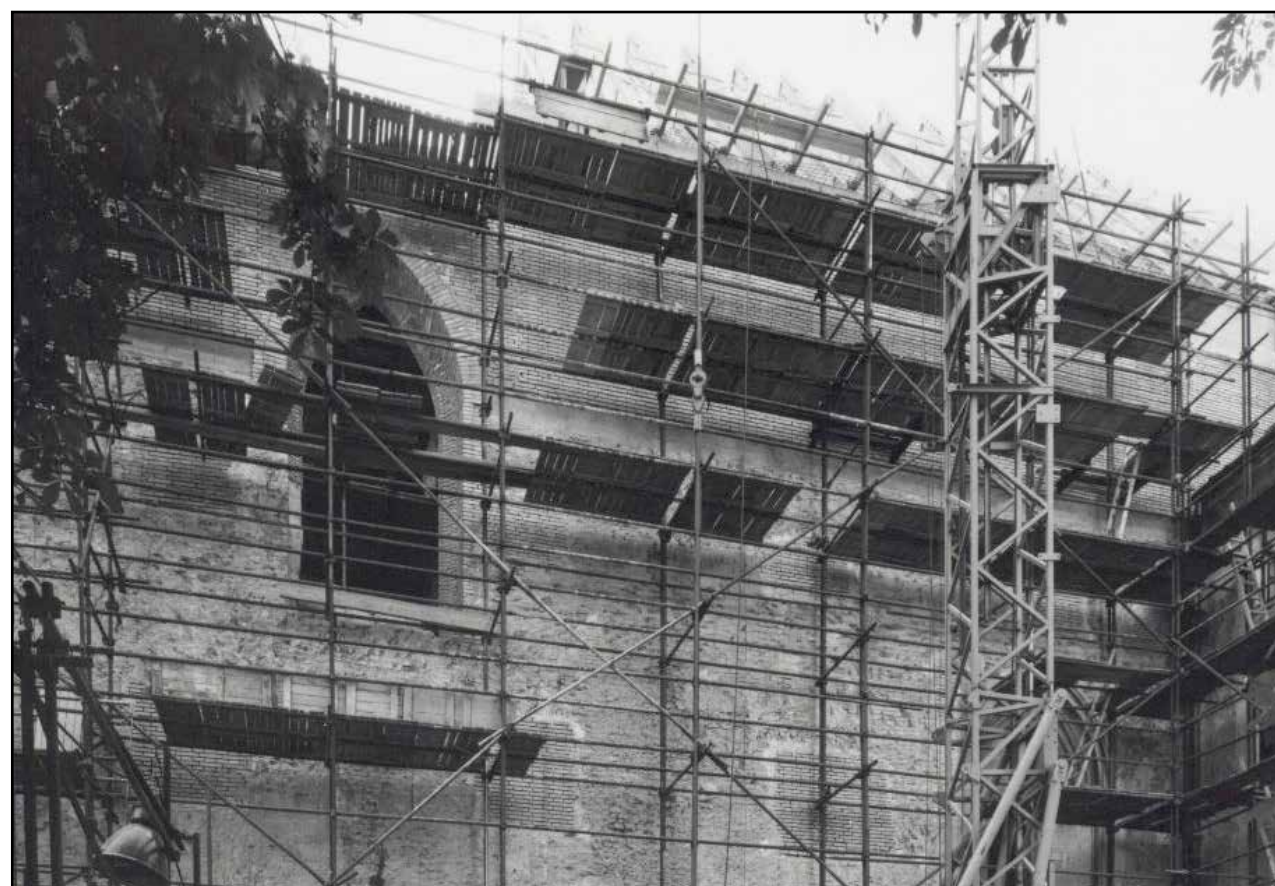

Trio Chebsko, Vindická marka a štatl Porderone je fraj, poněváč podleřá véšek přes heraldyku z přemyslovské časůvky vocad' negómeme žádný kolórový céchy. Eši se vám zdá mapson votočené, je to olt, poněváč kompasové vergl tehdá ještě moc nekóřili a až do štrnástýho kilojáru se všeko čmrndalo azimut Římštatl.

Na vandně v hranatý turmě je vypláclá jedná betyš lahůdečka z muzálu - moravská orlica vyréplá z lipový holcny z první půlky osumnáctýho kilojáru. Štylko má zmóglený z malých štyklů, fikaně só k němu klínama a šrófkama přiheftlý flígle; jenom vodletět! Podlevá tech kolórů orlica asik bévala upla-círovaná v nekerym nóbl hauzu ve štatlu. V rokenrolu dva litry vosum ju zvetil muzál-ské konzervátor Jindra Jurča.

Moravská orlica

Špiz na východní gracnové flank z krpatyho placu durch remontýrungu. Fotobildna z 2. půlky 90. jařin 20. kilojáru.

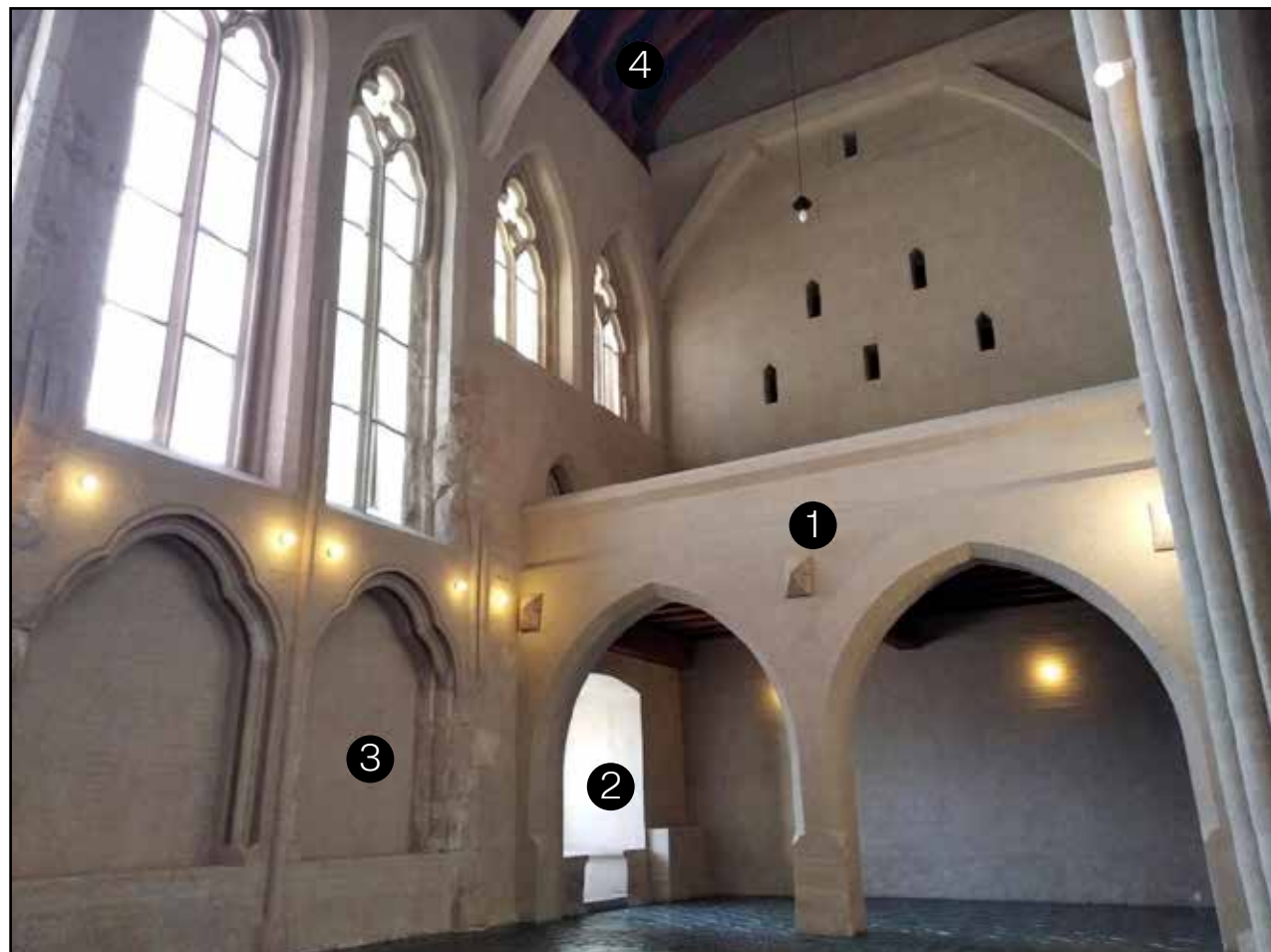
7. PLAC NAD FORHAUZEM

Vo tym, k čemu béval plac nad východní fortνό, nemáme tušimice. Našrajbčený to nikde néni, při lakmusový répačce se taky nikdo nechytł, ale asik to bévalo tak, že flek byl roztyplované na nekolik štoků. Možný je ale aji to, že to bévala vodevřená haluzna a byla semka pichlá gracnová kapla. Mohlo by to tak bét, poněváč ta cimra je natočená tak, že by oltář měl východní richtunk, jak to bévá v křížatých kirchnách. Né dycky to tak ve středojárových jařinách šlo zmák-nót, takže krojcová sajtna na to byla štont máznót schvalovačku, ale jak ševelím - štempl na to dat nemůžem.

Vo kapli de hantec aji v néoltovjěším léstru vo Špilasu ze štvrtýho zářijca dvanást kol a sedmasedumdesát. Přema Ořas Dvojka v něm šrajbčí: "...aby štatlová kapla, keró sem dal sfachčít a vycédat svěcenó vasro-vicó na férovku Žankovi Křtitelovi..."

Durch remontýrovky byl v zásypu klenby vymáklé svorník ①, keré je tadyk zazděné. Deklové plac mohl bét zakončené křížovó klenbó, sténak jako v gotický haluzně, keró sme už zčóhli.

Plac kingálský kaple po perestrojce pro Wérmacht z jařin 1939-1941.

8. KINGÁLSKÁ KAPLA

Takzvaná kingálská kapla je néduležitěší tympl východního gracnového flanku. Origoš bévala zaklenutá dvóma polama krosový klenby a vošajněná vysokéma fenstrama se zalomenym voblókem. Z krpatyho placu de zbliknót extra špica vyšperkovaný žudro, ke kerýmu lojtina klapala po holcnovym gaňku, dneska naznačenym na vandně. Eši to bévala schůzovní cimra, kde fýra nebo jeho zastupič hrnul audyjence anebo to fakt bévala gracnová kapla sponzorovaná Žankem Křtitelem, na to nésme štont bóchnót štempl. Když v járech sedmadevadesát až dva litry valila remontýrka Špilasu, volópli špachtloni zbytky středojárový vandny a domóglovali co chybělo do fazóny kaple. Do jižní cimrový sajtny natrukli kůr (1), keré dekluje gotické fenstr se sicnama (2). Refrešnutý byly aji arkády s sedilama (3) na delší sajtně cimry. Klenba dofachčená není, raum se tak vertikálně vodvírá do trámový krovu (4), aby z toho komplet plebs gecnul na čestr.

Aji když nachlup nekóříme, jakó to tadyk mělo ranu a jaký vály se tadyk hrnuly, néspiš to béval névymazleňeší štykl středojárovýho Špilasu, kde probíhaly fýrovský repre valčíky. Natuty tady sténé luft jak my nasávali cajzlovští kingoši a moravští markrabští jako Žanek Jindra, jeho synátor Jošt, Přemek Ořas Dvojka nebo Kódl Čtyřka s první staruchó Blankó z Valoá, keró do Brniska vykósala tchyňa štengrbacilka. Eši na tomtok tymplu Špény házeli modlenó, nebo pumpovali plótvó vizitačkám, čadili válce a hrnuli recepcce dneska nésme štont rozseknót, ale betálnó atmošku má východní flank dodneška.

VITRÁŽE VE VÝCHODNÍM GRACNOVYM FLANKU

Třešničkó na dortu při remontýrunku néoltovjěšího štyklu gracny, východního flanku, só vitráže podleává not Stani Libenskyho a Jarči Brychtových z járu dva litry a tři kósky. Nende vo klasické vitrážové vál, kdy je každé glásštykl jinak barevné a je oddělené kovem, ale každé fenstr je odladěné do jedný kolóry. Olovnaté glás je napajcované spešl kysličníkama s pomaly

goldnovym šmrncem, aby byla jasačka, jak důležitě je to plac. Sklisko potym tak dlóho piglovali a piplali, až na knop sedlo. Neco podobného de zbliknót akorát v kirchně svatyho Viti v Práglu a v gotický kapli v Horšovským Týně a poněváč Stanik Libenské, nabušené sklářské borec, na nás už háže čuz z nebálu, hoknu za ně dokósala jeho starucha, Jaryna Brychtových.

Chosé Jednička

Kódl Šestka

9. RENEZANČNÍ SELÚN

Naša další stopka je v cimře, kerý se vy-lópla při remontýrovce východního flanku gracny v járech štyryadevadesát až dva litry a hóká se jí "renezanční salónek" podle-levá dochovanyho renezančního fenstru, keré je, jenom tak mimochodka, jediné ta-kové fenstr na Špilasu co po tech dlóhých

jařinách nevalil do šmelcu. Zčóhnem ho zvenku. Origoš kósky só: ostění fenstrový lochny a rudkový nápisy ① na špaletě ②. Všecko vostatní v selúnu só dofachčený novodur kusance ubóchlý v renezanč-ním slohu, sténak jako holcnové plafón ③ a holcnový a skleněný fenstrový štykle ④.

BILDNY V RENEZANČNÍM SELÚNU

Vandna pravobok

Když už sme to zapichli v renezančním selúnu, tak vám ted'ka neco písknu vo bildnách mázlych pravobok. Pokavád' ste gómali, že to só bildny účesový tvorby barokních frizérů, fela! Dublónky za podo-bizny kajzrů Chosého Jedničky a Kódl Šestky valily z kasy štatlových véšek do kešeně talošského mazala Simóna Džijoný-ma a origo měly bét vylepený na ráthauzu.

Chosé Jednička
(1678 – 1711)

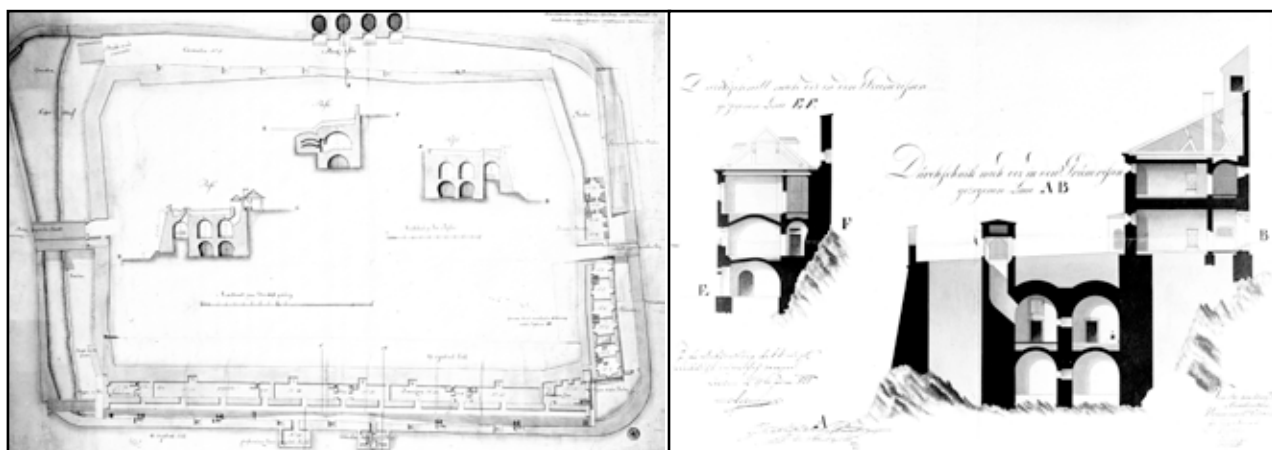
sicnil na kajzrovskym židlofónu akorát šest sezón. Pod divizny valil v járu sedumnást kol jedenást a když bačoval, valila těžká mlata vo španělsko erbovačku, poněvác v rokenrolu pinktlích sedumnást kol zakalil poslední pasr ze španělský habsburský haluze a probíhaly kvichtový bóřky vo španělský kingálský židlochovice. Pepkovu bildnu doklepl Džijonýmo devítka jařin potym a když se za dva járy z rámu vodlópl rajchové jonatán, byl každymu štatlařovi jasné valčík, že to je krén proroctví. A taky že jo - v dubencu sedumnást kol a jedenást lapl Chosé ve Vínštatlu neštovice a konečná, Kačerov, vystupovat!

Kódl Šestka
(1685 – 1740)

Ze střídačky na flečmen rakósko-německýho kajzra nastópil Kódl Šestka (Pepkův mladší brácha). V tý časůvce (kdy béval aji kingálem cajzlovským, uherským, markrabětem moravským a tak dál) prorépli dělňasi na Špéně studňu do hlóbkky kilo a dvanáct metřisek a to už bylo na domášovsko Gynesovku. Tym taky finišovala perestrojka gracny na betálné barokní festunk, chráněné bastyjónama a předsunutéma fortifikačníma valčíkama.

Vtruk do severních kazemat.

Marusja Teryna

Chosé Dvojka

Vandna levobok

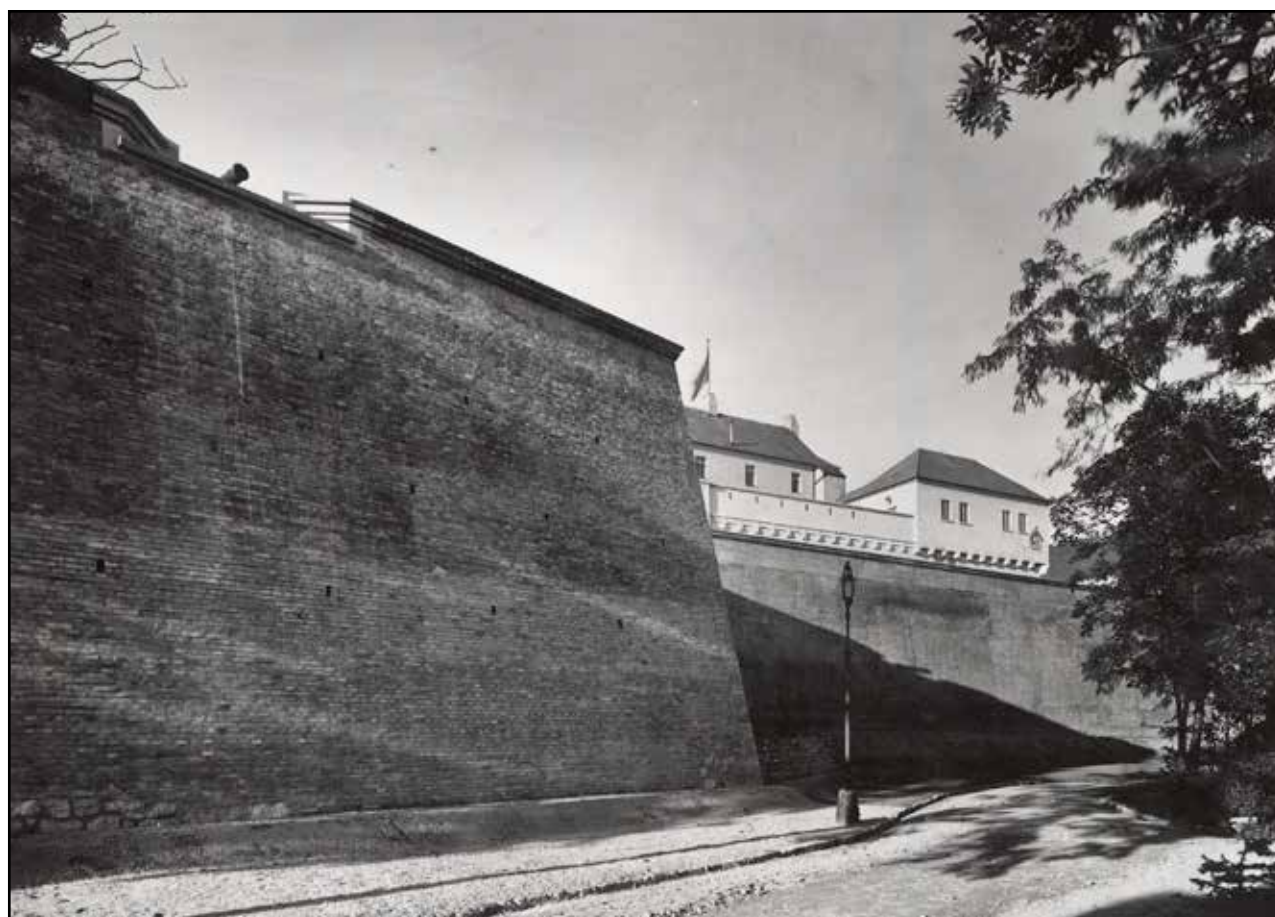
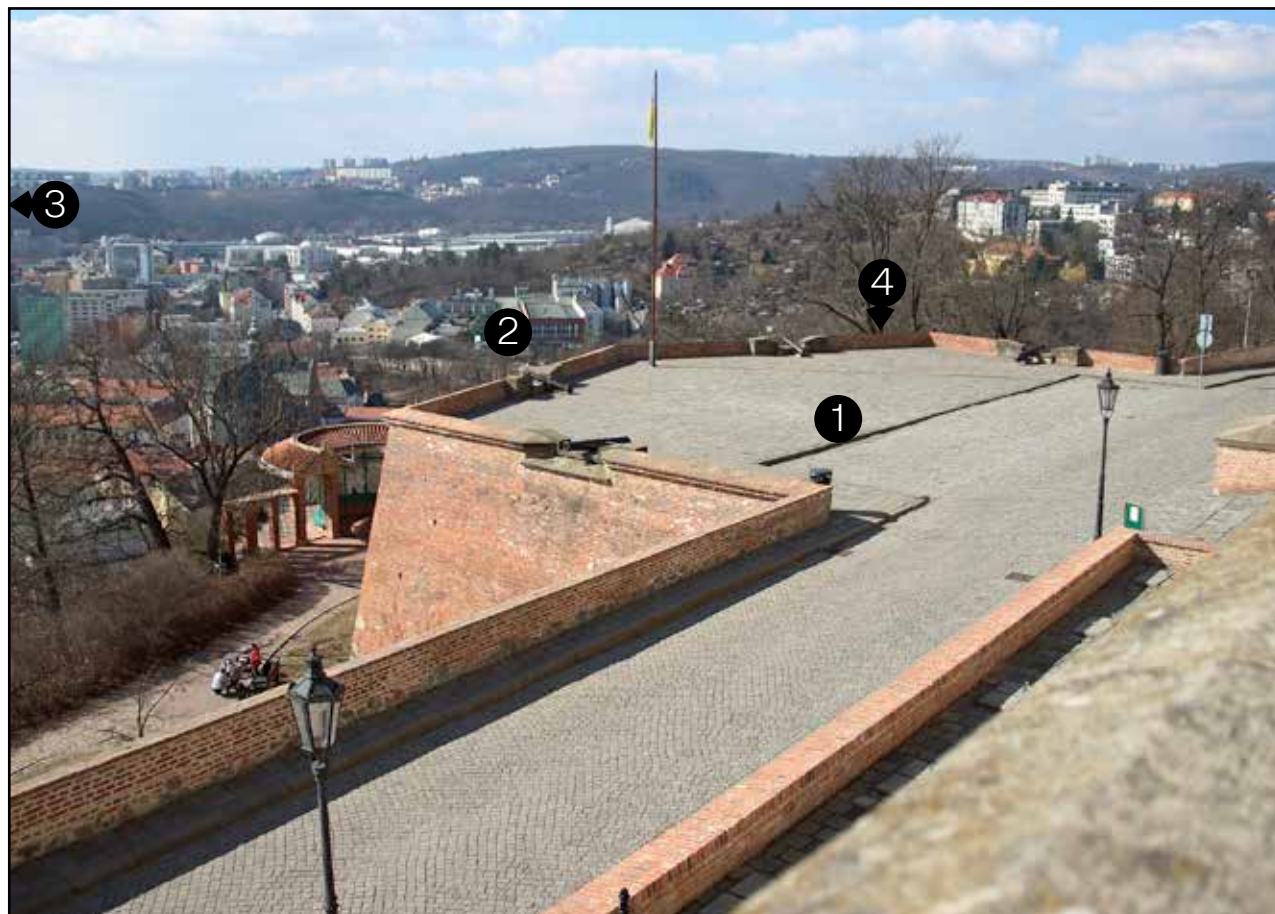
Na vandně levobok só pichlý bildny Mařky Terezky a Chosého Dvojky, akorát že ne-gómeme, keré umělec je sfachčil.

Marusja Teryna (1717 – 1780)

Co ale kóříme natuty je to, že Maruna bévala česká kingálka vo-gólovaná s vévodó Frantó Štěpánem Lotrinským, kerýho v járu sedumnást kol a pětaštyrcet vybubnovali jako rakósko-němec-kyho kajzra a proto aji Marusje hókáme kajzrhajfa. Ze startu jejího bačování byl po kilču jařin Špilas zaséc v těžkém mlatovém presu - Prušáci tehdá vtrukli do Olmiku a usádlili se aji před Brnskem; vo nejaké taran se ale gotsajdank nepokóšeli, poněvác zrekogno-skovali, že by to bylo óbr sóstíčko a v dubencu sedumnást kol a dvaštyrcet odsmykovali pali. Potym na Špilas naštychoval arcivévodské Kódl Lotrinské a nahodil gómku, že se na festungu úbochnó kazematy jako dekunk pro mančaft a magacín s vojclov-ským matrošem. Befél potym vodkévala aji Mařka Terka. Betálné haldamáš byl, když Maruš dobrušlila aji s kajzrem Frantó Lotrin-ským do Štatlu v járu sedumnást kol osmaštyrcet. Ubytko tenkrát nahodili v Dytrychštejnským vigvamu na Krótmorku, naklapali aji na procesí Kilošskýho štylka a do holpeca s bráchó Kódlém na-smykoval Fanóš aji na Špilas, aby zblikli novodur festunk. V rokecu sedumnást kol a sedmašede lapla Maru neštovicové moribundus a poněvác to tehdá béval flósek na finyšová štreku za brablókama, na haldamáš vykurýrování sfachčili na Špéně premijérové Ignis Brunensis.

Chosé Dvojka (1741 – 1790)

Když pak Mařka odklapala tlačit mraky, naštychoval na habsburskó kajzrovskó židlu Chosé Dvojka, synátor. A jak už vám asik v dějáku bušili do glocny, béval to velké reformátor. Kroměvá jinyho dirigoval mlény a šutrotechny, takže v kameňu na Špéně byl pečené vařené. Krimoš nédřív přehodil na hrb civilní sajtně a když v zářijcu sedumnást kol štyryaosumdesát nasmykoval na čučku do kazemat, kerý už špenátům nebyly na nic, mázl befél, aby z nich sfachčili holcnový ajnclíky pro pasry vodsózený na doživotí. Takže komplet navopak, než to jede v té vymyšlené storce, podleává kerý se nédřív nechal zašpérovat a po tym, co se mu z toho zježily chlupiska na krupónu, dal krimoš zaryglovat.

10. JIŽNÍ TERÁSKA

Tak, sajtno, právě sme naklapali na Jižní terasu. Stojku hážem na dachně bévaléch kasárenských barclů ubóchnutých v půlce osumnástýho kilojáru (baj voko ve stény časůvce byly sfachčený aji kazematy). Ve středojáru tadyk kroměvá parkánové vandny bévala pustina. Před sebo máte betálné špiz na kanónové bastýjon ① a pod nim Oltec s kirchnó Nanebálvtruknutí Panenky Maruny ②. Na horizontě levingr

ste štont zblíknót AZ Tower ③, dneska En Taur, névyšší vigvam v republice. Kanónové bastýjon ubóchli za druhý hródový mixny, kdy Špilas dolad'ovali jako kasíno pro Wér-macht, aby lapl kštelt barokního festungu. Origoš bastýjon ze sedumnástýho kilojáru valil do dža v rokenrolu osumnást kol a de-vět kósků, kdy ho rozbaróchali Frantíci.

Je k němu přiheftlá aji storka vo Rohatcově vandně z třípětkojárový mixny

„Švédálské generál Tostenzón vařil těžkýho macháčka, že Brnisko vohne do tří dnů, ale to byla betálná fela. Tři metry v gébišu a ti borci to nevodmávnó a nevodmávnó! Aby je vzal rohaté!! V ten moment se jeden takové vylópne a hlásí: a to ti generálské teda rád helfnu! Ale valdauf pro léstro a scu mět našrajbčený vlastní malinovkó, že dušís-ka brniskový komplet sajtny só moje! Torstec neměl co řešit, džognul se do kolku a podšrajbnul. Krampusák to měl nalajnovaný tak, že taras rozmigne tema svéma přčovskyma rožiskama, akorát potřebuje nabrat první kosmickó. A tak lapl sic na nébližší dělový kuli, zavařil befél Vodpal to, kemo! A dávé bacha! Za chvíli tam ta vaša švédálská partyja naklape novodur vratama! Bazilišek ale tvrdě nedostatečné v počtech - nejak hodil zapomněnku, že olt krosoví Štatlaři nechali šance pocédat svěcenó vasrůvkó! A jak tak hrne na té guli, najednó křup! Husté špérunk! Rohatec zahučel jak Niagára, ešte scel z gule zesko-čit, ale pasovka! Ústřovó rychlost pětikilčo metrů za vteřinu neukecáš! A tak to zabořil do kónek a nahodil věčný štronzo...“

Tutok storku dneska připomíná glocna “Rohatca” ④ zazděná levobočmen na bastýjónu pod vrškem šance.

Waldorfská kapla

11. VÝCHODNÍ TERÁSKA

Drahomilené debrecínky, vážení sokolíci, hážeme stojku na východní terásce, na dachně východního gracnového flanku, keré byl ubóchlé v půlce osumnástého kilojáru. Tehdá tadyk béval kvartýr, v kerým vónčil fyra špénovského festunku. Kdyby to šlo a my sme nacóvli až do středojáru, tak byste kroměvá parkánový vandny nezčóhli nic dalšího. Za nama je vodkopaný ostění renezančního fenstru, kerým zoncna valí do renezančního selúnu, kudyma sme už smykovali. Pod vanilkama máme takzvané přední (východní) gajbl (1) a po bokách só kazematy. V barclu (2) před nama só dneska kancly a ředitelna štatlařského Muzálu, keré na Špilasu háže domášov vod járu devatenást kol a šest pěték. Zmógle-né byl eště v časůvce, kdy na Špéně krótil flastr sarkafarka Venca Babinské, v půlce devatenástého kilojáru, jako koplín pro správu krimoša. Za první republiky, když měli Špilas v paprčách vojclí, tadyk zřejmě úřadoval špenátské prokurátor, brigádní a divizní mlén. Za druhý hródový mlaty v něm Skopčáci sfachčili kuchču a gáblci-mru pro mančaft.

Levobok vod ně, na tymplu fortny (3), bévala uplacírovaná Waldorfská kapla, keró nechal sfachčit v jařinách sedumnást kol štyrycet až padesát krajské hejtman, fraj-hér Franc Augustýn z Waldorfa. V perniku levingr vod fortny je tradičně plac černých šerifů (4), poněvác už vod chvile, kdy ho v járu osumnást kol a dvacka postavili podle vá not stavebního řidi Žanka Konráda Gernráta to taky bévala strážnica.

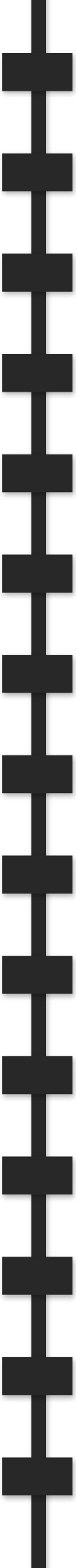
12. VLAŠTOVČÍ ŠPELUŇK

Machlung tétok bódy je fal z časůvky, kdy Špilas tunili jako kasino pro skopčácké mančaft. V srpencu devatenást kol a devětatřicet hodili na hrb borcům ze špenátskýho stavebního amtu befél sfachčít plánky a bačovat špachtloně. Fýra amtu, diplomované architekt Nojbert měl k plótvi archály Holocha a Ervína Franca Komu a poněvác valilo vo historické domek, uvrtili do repase aji šéfa brniskovýho památkovýho kanclu a véšku na skopčácký technice, prófu Kódla Béd'u Kýna. Švalbennest (jak by hókli v Rajchu), teda vlaštovčí špeluňk sfachčili ve štyrycátym a jednaštyrycátym járu v jihovýchodním gracnovým eklu a měl fachčít jako vodfrková štúbe pro šarže. Podlevá teho taky má takový útulňóčkó fasádu a mébl. V první cimře hod'te jodovky na kachláky ❶ s bildnama moravských štatlů, kerý zmákli v rakóský firmě Angrmajer v Ébršvangu, kde fungujó dodneška. Za futrama pravobok só zakrócený grymlový schodky (taky z druhý hródový mlaty), kerý valijó untr do suterénu, do gáblcimry pro krpateľší šarže.

V druhý cimře s opajcovaným holcnovým plafónem s výraznéma podvlakama a origo do štvrců vyskládanéma parketama só hlavní valčík kachláky ❷ s dekérem vod nemlich sténý firmy jako v tý první cimře. Horajn na kamnech béval pichlé krpaté majolikové sošmen princála Evžena Savojskýho ❸ (proto se tomu tadyk taky někdy hóká Salónek princála Evži), kerá se ale někde rozflákala. Po pětaštyrycátym byl Vlaštovčí špeluňk přiheftlé k reštyce a vaj-nštúbě vo patro níž a pro Interhotel Brnisko ju v šestipětkových jařínách minulýho kilojáru doladil archál Kamil Fuchsových.

Herbert Orth (?). Špilas. Vlaštovčí špeluňk. Kachláče vod Angrmajera se sošmenem Evžena Savojskýho. Baj voko z járu 1941.

Muzeum
města Brna

Facebook, Instagram → @muzeumbrna

#hradspilberk #vilatugendhat #meninskabrana #arnoldovavila

muzeumbrna.cz ↗